

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

SEMEL IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est: in Italia Libellarum 4,80; ubique extra Italiam Lib. 6,25; Doll. 1,25; Sch. 5; M. 5; Rubl. 3; Coron. 6,25.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in commentarii operculo Lib. 0.10 pro unoquoque centimetro quadrato.

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem, commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem
ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA		IN ANGLIA	IN GERMANIA	IN CANADA
Apud GEBETHNER ET WOLF	Apud "KRONIKA RODZINNA."	Apud BURNS AND OATES	Apud FRIDERICUM PUSTET S. Sed. Ap. et S. Rit. Congr. Typ.	Apud LIBRAIRIE GRANGON FRERES
VARSAVIAE POLONORUM Rakowskie Przedmiescie, 15.	VARSAVIAE POLONORUM Krakowskie Przedmiescie, 6.	LONDON W. 28. Orchard Street.	RATISBONAE in BAVARIA.	MONTREAL 1899, Rue Notre-Dame

RERUM INDEX

Terra Sancta a Francis protecta ante cruciatorum expeditiones.
De ratione linguam latinam docendi axiomata.
Iacobus Monsabré.
In quatuor anni tempestates.
De sacrae musices instauratione.
In Graecis.
Colloquia latina. - Duos inter monachos hac temporum nequitia e Galliis in Italiam exsules LEANDRUM abbatem et PLACIDUM novitium.
Acta Pontificia. - SS. D. N. PP. PII X allocutio habita in Consistorio d. xvi mens. Aprilis MDCCC VII.
Ex SS. Congregationibus Romanis sententiae novissimae selectae.
Diarium Vaticanum. - Coram SSmo admissiones. - Pontificiae electiones. - Vita functi viri clariores. - Varia.
Germani Pio X Romae obsequentes.
Annales: Ondja urbs a Gallis occupata. - Rumenicae seditiones. - Haganus coetus de pace. - Rapallensis conventus. - Graecorum feriae. - Regum Italia colloquia. - Londinensia solemnia.
Publici per Orbem coetus legibus ferendis.
Per Orbem.
Aenigmata.
Libri recens dono accepti.

In tertia operculi pagina:

ZENO - Tragoedia IOSEPHI SIMONIS Angli. (Passim retractavit hodiernisque scenis aptavit I. F.).

ROMAE

EX OFFICINA PACIS, PH. CUGGIANI

35, Via della Pace

MDCCC VII

PROSPECTUS SUBNOTATIONIS
Comm. VOX URBIS in an. MDCCCXVII.

Pretium annuae subnotationis est in Italia Libell. 4,80;
ubique extra Italiam Libell. 6,25; Doll. 1,25; Sch. 5; March. 5;
Rubl. 3; Coron. 6,25 *recto tramite* mittendum ad

ARISTIDEM LEONORI EQUITEM

COMMENTARII "VOX URBIS", POSSESSOREM ET ADMINISTRATOREM
ROMAM, via Alessandrina, 87.

PRAEMIA SOCIIS CONSTITUTA:

Ex subnotatoribus quisque KALENDARIO a *Vox Urbis*
expresse edito fruetur.

Qui socios novos comparaverit duos pretiumque eorum
subnotationis mi-
serit, subnotationem gratis omnino sibi habebit.

Qui triginta socios novos comparaverit ante Iulium
mensem – bi-
bliopolis exceptis – dimidiatum pretium itineris habebit a quovis Europae
loco ubi vivat Romam usque, atque inde in domum suam, secunda, prouti
vocant, ferriveharum classi usus.

Qui sexaginta socios novos comparaverit uti supra,
eodem iti-
nere gratis omnino fruetur.

Kalendis Ianuariis MDCCCXVII "cumulativa", subnotatio instituta est
inter comm. *Vox Urbis* et Romanum diarium *Corriere d'Italia*.
Ven in Italia lib. 18; apud exteras gentes lib. 34,50.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 4,80 — Ubique extra Italiam:
Lib. 6,25, Doll. 1,25, Sch. 5, M. 5, Rubl. 3, Coron. 6,25

SEMEL IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR.

ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE - Via Alessandrina, 87.

TERRA SANCTA A FRANCIS PROTECTA ANTE CRUCIATORUM EXPEDITIONES

U^SUS moresque suos Orientis regiones, labentibus saeculis, parum immutarunt: quod potissimum apud Mahumetanos cernere est, apud quos « fatalismus », exenterati horologii instar, eandem perpetuo horam signat. Quare, etiamsi desint monumenta historica ad rem demonstrandam, ipsa gentium indoles evincit, tempore primorum Caliphorum, non adeo diversam a nostra rerum orientalium conditionem fuisse.

Anno a Christo nato DCXXXVII, Omar, alter a Mahumeto Arabum dux, urbe Ierusalem armis potitus est; ibique Corani asseclae, variis etsi partibus et sectis addicti, usque ad annum MXCIX imperitaverunt. Quorum dominatio diu quidem non omnino intolerabilis fuit christianis; quippe qui sinebantur, sub certis quibusdam conditionibus, suum exercere cultum; quamquam eorum quietem motus civiles, apud Arabes non infrequentes, identidem turbabant. Caroli autem Magni munus et gloria fuit, Christi cultoribus in Oriente tutamen ex Occidente attulisse, pacemque conciliasse stabiliorem.

Caesarum Byzantinorum potentia quo magis inter immoderatum luxum et religiosas dissensiones deperibat, eo validius succrescere coepit, sub principibus Carolingiis, Francorum auctoritas. A Francis igitur promptiorem, quam a Byzantinis, atque efficaciorum repetebat opem tum Ecclesia Romana, tum ipsa Palaestina christiana, quam Occidentales, pietatis causa, adire frequentius visi sunt et peragrarere.

Regnante Pepino, Caroli Magni patre, anno DCCXLII prima Francorum legatio ad Caliphum Bagdadensem profecta est: quo tamen fine id eveniret et quo successu, historici non memorant. Certiora novimus ex Eginhardo de aliis legatis, quos Carolus Magnus ad potentissimum Caliphum Harun-al-Raschid sub finem saeculi octavi misit. Francorum rex id sibi ius postulabat, ut populi christiani, Palaestinam incolentis, protector esset et agnosceretur. Annuit petitis Caliphus, cuius iussu patriarcha Hierosolymitanus Carolo, tum Romae degenti moxque coronam imperatoriam accepturo, claves Sancti Sepulchri et vexillum urbis Ierusalem remisit, addita sacrarum reliquiarum copia. Legatis ipsius Caroli idem Caliphus ditia tradiderat munera, quae ad imperatorem anno DCCCII Aquigrani perlata fuerunt ab Isaac Iudaeo. Is nempe e tribus legatis unus erat superstes; reliqui duo in itinere quinquennali demortui fuerant. Processu vero temporum, amicae huiusmodi legationes pluries sunt iteratae, persistentibus in suo robore iuribus Carolo tributis.

Iura haec eadem fere erant, quae recensentur in actis diplomaticis, quae « capitulationes » nuncupantur. Suprema in iis auctoritas principum arabum agnoscebatur. Conferebatur tamen Francorum regi, non nuda appellatio honorifica, sed vera in christianos variorum rituum in eorumque possessiones iurisdictio, quae generatim per patriarcham Hierosolymitanum exercebatur. Regius interventus in hoc saepissime consistebat, ut ad sublevandam Orientalem inopiam et reficienda templa, stipes ex Occidente mitterentur; neque id in Palaestinam tantum, verum etiam in ceteras Arabum provincias, uti Alexandrinam, immo et Carthaginensem. Hunc in finem patriarchae solebant mittere nuntios, qui Occidentalium eleemosynas colligerent; quas copiosas fuisse ex monumentis non paucis constat. Sic Ludovicus cognomine Pius alique successores, in Terrae Sanctae gratiam, denarium ex singulis regiis mensis seu praediis percipi iusserunt. Sic Ioannes Papa VIII, quamquam a Saracenis Italiam devastantibus damna ingentia pertulerat, anno DCCC LXXIX tribus monachis Hierosolymitanis stipem elargitus est non modicam, quam ipse, tot calamitates perpassus, doluit quidem esse votis minorem.

Tum etiam per totum Occidentem ingens orta est cupiditas et pius invectus est mos visendi loca, quae Christus Dominus suis vestigiis suaeque morte sacraverat: quae religiosae peregrinationes passim aut voti ergo aut poenitentiae causa suscipi consueverunt. Varia mox condita sunt a Latinis domicilia peregrinis excipiendis. In agro sanguinis, cui nomen Hacedama, Carolus Magnus hospitium aedificari iussit cum ecclesia et bibliotheca, institutis ibidem nundinis.

Minori iam, quam antea, temporis spatio et periculo ad Loca Sancta accedebatur. Anno DCCXXII, Willibaldus Anglus, Roma profectus, ita ac reditu, solidum insumpserat septennium, mille vitae discrimina perpassus. Non ita saeculo IX ac X accidere solebat. Tum fas erat peregrinis, si litteras gerebant publica auctoritate datas, per Orientem iter facere. Hae quidem litterae locorum magistratibus erant exhibendae, quibus solvebatur vectigal, quemadmodum apud Occidentales quoque fieri solebat. Quae si rite servabantur, satis securum erat iter. De qua securitate Bernardus monachus, sub finem saeculi IX, ita scribere non dubitavit: « Si forte iumentum meum in via perierit, ego, relictis ibi sine custode rebus, ad proximum contendo oppidum ut aliud iumentum emam: certus, quum rediero, omnia fore intacta. Qui tamen iter fecerit destitutus litteris, sigillo alicuius inter Arabes dynastae im-

pressis, is in carcerem coniecitur, donec constet, utrum explorator sit, an secus ».

Graviores igitur vexationes, post Carolum Magnum, iam non experiebantur in urbe Ierusalem christiani. Quare Theodosius, urbis huius patriarcha, ad patriarcham Constantinopolitanum S. Ignatium scribens, declarare potuit « Arabes esse iustos nec vim christianis inferre ». Hinc in annalibus huius aetatis creberrima fit mentio de peregrinatione Hierosolymitana a viris ecclesiasticis ex Occidente profectis, a monachis, a laicis, ab ipsis mulieribus suscepta, vel etiam pluries iterata. Circa annum DCCCXX, S. Conradus, episcopus Constantiensis, iter illud primum instituit, quod dein secunda ac tertia vice aggressus est. Fulco, abbas Flaviniacensis, quum Palaestinam petisset, sacras inde reliquias suo monasterio attulisse legitur. Hidda, Sueviae comitissa, Hierosolymae, quo pietatis causa accesserat, vita functa est. Iuditha, Othonis Magni affinis, similiter Palaestinam invisit; hinc fragmentum salutiferae Crucis retulit Leo, frater Aligerni, Cassinensis abbas. Alius Cassinensis abbas, Ioannes Beneventanus, praeter Palaestinam, monachos in monte Atho, in celebri illo monte, invisit. Postremo decennio saeculi X, iter Hierosolymitanum susceperunt Poppo, abbas Stavelotanus, et Fridericus comes Virodunensis; ineunte vero saeculo undecimo, idem fecerunt Rogerus abbas et Fulco, comes Andegavensis. Eodem fere tempore, ipsa Scandinavia atque ultima Thule (Islandia) primos ad Christi Sepulchrum mittere coepit peregrinos.

Hactenus piis peregrinis, qui plerumque binitantum aut terni consociabantur, iter sat tutum atque expeditum patebat, etsi anno DCCCC LXIX nova Fatimidum dynastia, ex Africa oriunda, Palaestinam occuparat. Res tamen in peius verterunt, quum anno MIX crudelissimus Hakem, quem amentem fuisse non pauci historici affirmant, saevissimam suscitavit in Palaestinae christianos persecutionem. Tyrannus hic templum S. Sepulchri atque omnia christianorum sanctiora aedificia funditus evertit, adeo ut ex operibus Caroli Magni nihil iam superesset nisi ruinae, ac fama tantum, quae Francorum nomini in Oriente perpetuo adhaerere comperta est.

Imminuta post decennium violentia Musulmannica, non rediit tamen pacis securitas. Eo tempore, iam non cernimus sanctam peregrinationem ab inermibus susceptam; sed a duce normanno Roberto, cui cognomen Diabolus, qui quadraginta stipatus equitibus loricatis, gladiis ac lanceis viam sibi ad S. Sepulchrum aperuit. Sub finem eiusdem saeculi XI, quum interim ferocissima Turcarum gens Palaestinae potita esset, sacrae tandem coeperunt expedi-

T. ET G. FRATRUM PARISI
Pontificia officina Candelarum ad Sacra
Facularumque sine oleo ad noctem, decem horas ardentium.

ROMAE in ITALIA, in Foro Campi Martii, 6

Peculiaris candelarum liturgicarum fabricatio ad S. Sacrificii celebrationem - Cerei Paschales
- Lumen Christi - Cerei ad Officia Tenebrarum - Cerei ornamentis decori ad baptismata et
Sacram Synaxim primum recipiendam - Filum cera madefactum ad candelas accendendas.

Merces ad omnes orbis portus nullo impendio iubentium, ne pro colligatione quidem, mittitur.

REQUIRANTUR CATALOGUS ET PRETIA

Officinae honores concessere Summi Pontifices PIUS IX, LEO XIII, PIUS X.

Commercium epistolare habetur Italica, Latina, Anglica, Gallica, Theutonica, Hispanica lingua.

Sociis et lectoribus officinam hanc Candelarum ad Sacra enixe commendamus,
quae per orbem universum operis suae fructus iamiam disseminavit.

SUPELLEX AD RES DIVINAS

Commentarii VOX URBIS administratio recto tramite suppeditat supel-
lectilem omnem, qua tum in templis, tum in oratoriis ad res divinas uti solemus.

Mandata ad VOCIS URBIS administratorem (Romam, *via Alessandrina, 87*)
mittantur, res praecise indicando, quas quisque sibi cupit. Gratuito sumptuum
aestimatio fiet.

SATURIO

Comoedia latinis versibus conscripta a clarissimo viro
Ioanne Baptista Francesia et per Commentarii VOX URBIS
paginas vulgata, in volumen redacta est, quod apud Com-
mentarii eiusdem administratorem venale prostat lib. 1.

IN LUDIS LITTERARUM OPTIMA TIRONIBUS SCENICE AGENDI EXERCITATIO.

Natus ille erat anno MDCCCXXVII Bluaci, atque ab ipsa adolescentia ecclesiastici ordinis viam fuerat ingressus. Tunc Dominicus Lacordaire, orator facundia insignis, patriam ad traditiones maiorum nobilissimas revocare nitebatur. Tanta facundia captus Monsabré, ut Didon, atque Ollivier alique multi viri nobilissimi fecerant, S. Dominici vestem induit.

Lacordaire vero, vir et facundia pariter et hominum notitia insignis, praeclaras iuvenis dotis perspicuus ad oratoris sacri artem plane eximiam eum erudit.

Eo magistro exultans, postquam multo cum plausu celeberrima per Galliae templa sermones habuisset, anno MDCCCLXIX ad Nostrae Dominae templum accitus est, ut Hyacintho Loisonio Carmelitae succederet. Sed clades ac seditiones eum brevi a ministerio arceverunt. Rediit tamen, exstincto bello, anno MDCCCLXXII, neque ad annum MDCCCXC inde unquam discessit. Tot itaque per annos quotquot oratoriam artem exercuit audientes ex omni genere, sexu, aetate et gente suae facundiae devinxit. Erant enim sermones eius spiritus veluti feriae, quos inter audientes vitam haurirent, idque maxime in Quadragesimae dominicis, quum populi concursus ad audiendum esset frequentissimus; iure quidem, quum novissima aetate nemo ad tuendam Fidem tam bene diceret. Quum vero suggestum et templum dereliquit, non ideo tamen eius eloquentia siluit; sed suscepto calamo plurimis se scriptis effudit, quae praelo edita, in omnem Europae sermonem brevi translata sunt, uti *Parvae Quadragesimae, Sermones Romani de Adventu, Tractatus de Praedicatione et Oratione*.

Eius autem facundia, non, ut Lacordaire, in poesi et igni una constitit, sed in doctrina, et ordine et perspicuitate. Ex Thomae enim aquinatis « Summa » potissimum eam deducebat sapientiam, quam populo coram explanabat. Quamobrem sacri oratoris veluti perfectissimum et omni cumulatam dono specimen protulit, atque ab eorum superbia longe abfuit, qui Evangelii simplicitatem falsae pulchritudinis illecebris corrumpere omni ope satagunt. Attamen sermones eius altissimae saepe poseos vertices attingunt: quod oratori tunc maxime contigit, quum intimo animi affectu commotus, eius abundantia populum omnem plane commoveret. Id olim in Metensi cathedrali templo, a Borussis recens capto, factum est, quum Paschatis die de resurrectione Dominica dicens, populorum quoque resurrectiones commemoravit Galliaeque ultionem est auspicatus: neque secus feria sexta maioris hebdomadae Parisiis in Basilica Nostrae Dominae, ubi dolores et agones patriae suae mira eloquentia revocavit.

Verumtamen non oratoris tantum laude vir eximius praefulsit, sed etiam conversationis lepidissimae pariter atque lectissimae cum integerrima morum fama coniunctae, qua per omnem vitam est commendatus.

Nam et inter plausus populorum ingentes animi modestiam nunquam exiit, quod praesertim ex verbis enitet, quibus librum suum cui titulus *Catholicum Dogma* Lacordaire memoriae dicavit.

Eius itaque coram exuviis nostras quoque lacrimas cum Gallorum fletu praestat commiscere, atque auspicari simul ut inter teterimum discrimen, cui Gallica Ecclesia hodie occurrit, paris virtutis milites multos ei Deus comparet ad salutem.

In quatuor anni tempestates

Sapphicon

*Sylva vernantes decorata crines
Veris antiquos retulit tepores:
Cuncta iam ridet: rediere siccis
Gramina campis.*

*Mox ab ardenti requiescet aestu
Pastor, et lympham strepitantis amnis
Hauriet siccus, duplicante Phoebus
Ignibus ignes.*

*Surget Autumnus: nemus omne laeto
Alitis cantu resonabit: altis
Arborum ramis gravis est racemus,
Uva renidet.*

*Integrum posthac nemori decorem
Auferent Septem gelidi Triones,
Dum gelu sistunt celeres acuto
Fluminis undae.*

*Sic fluit semper renovatus annus:
Labitur mensis: geminantur horae:
Nulla si transit reditura lux est,
Nullus et annus.*

*Disce, mortalis, tua fata: rerum
Hinc vices, vultus variosque disce,
Donec incertus scopulosa semper
Aequora mundi*

*Navigas: frustra cohibere fluctus
Cogitas, quales Boreas, vel Auster
Iactat, inter se violenta quando
Proelia miscent.*

*Si sapis, Caelum tua vota quaerant:
Littus hoc unum studeas carina
Tangere: heu stultus quid adhuc moraris?
Lintea solve.*

*Tolle sublimes super astra vultus:
Patriae te lux capiat beatae,
Alma quo scamno stabili locata est
Pazque quiesque.*

*Hinc procul curae, procul hinc metusque
Inter aprici spatiosa campi
Tutus incedes, niveoque carpes
Pollice flores.*

*Hinc iuvat lassam recreare mentem,
Gaudiis saeculi procul hinc remotis,
Sola mortales faciet beatos
Vera voluptas.*

Fractamaiore, kal. April. MDCCC VII.

CARMELUS PEZZULLO.

De sacrae musices instauratione⁽¹⁾

IOANNES Ruskinius triginta post annos ex quo primum aedes Marcianas Venetiis lustraverat, maximi templi pulchritudinem nondum sese intellexisse fatebatur, eo quod numquam inquisisset qua de causa illud fuisset exstructum. Atqui de sacris musices concentibus non secus quaerendum plurimis fidelibus foret, quam primum ratione illi inter sacra invecti fuerint. Plerique enim peraeque concedunt ritalem potissimam partem canticis sacris esse ante omnia tributam.

Non ideo, ut reliquae artes, pictura praesertim aut sculptura, non ut tabulae et signa, non ut flores et serica textilia sacri concentus in templo resonant, sed quia sacrae liturgiae partes sunt praecipuae et sacrificio sancto participant. Concentus itaque qui pulchritudini tantum exprimendae inserviunt non sunt sacris caeremoniis condigni. Quod ideo ad finem suum praecipuum haud inservit, pellendum extemplo est. Eam ob rem liturgiae leges ante omnia custodiendas in condenda sacra musice Pius PP. X commendavit. Cuius praecepti observantia, non modo templorum decori necessaria iamdudum apparet, sed etiam munus omni ope adimplendum nostrae ut musices traditiones eaeque gloriosissimae custodiantur.

Tum enim ecclesiae tum musices historia docent Seminaria dioecesana, quae a Tridentina Synodo primum condita sunt, ex ipsis scholis cantorum puerorumque scholis esse derivata, quae et Gregorius cognomine Magnus et Guido Areteus primi condidere et propagarunt. Itaque Carolus Borromaeus Tridentinis decretis ut obsequeretur sacros concentus tum inter sacerdotes tum inter populum diffundi impense satagit. Neque id satis: Purpuratorum enim Patrum patrocinio usus, Petro Aloisio illi Praenestino viam stravit, qua novos suos concentus ei condere licuit, per universam Ecclesiam adhuc immortales.

Verumtamen Petro hoc vita functo anno MDXCIV, sacrae musices concentus corrumpi coeperunt. Profecto artium ingenuarum invalescens in dies delectatio populi fidem paulatim corrumperebat, etsi id Venetiis Gabrielorum, Romae vero Petri Aloisii asseclae totis viribus oppugnarent. Idque Florentiae praesertim, ubi sodales illi e domo Bardia viri peritissimi Corsus, Rinuccinus, Guidiccionius anno iam MDXCIV de Petri Aloisii scriptis veluti de antiquitatis reliquiis ferebant sententiam, pulcherrimis iis quidem, sed in musco reservandis. Ac profecto novae artis oblectamentum et gaudium tantum iam in populo erat, ut strenui quamvis atque multi adhuc superessent sacrarum traditionum propugnatores et Praenestini fidelissimi discipuli, eos tamen brevi oportuerit inaequali pugna superatos e campo abire.

Quinimo tunc primum psalmodum quoque sacri concentus, quos XIV iam a saeculo nemo violaverat, immutari paulatim coeperunt et multiplicari, pariterque corrumpi. Tunc enim nonnulli pri-

(1) Dum quaestio haec, post Pontificias regulas de sacra musice latius agitur, placet iterum eam in commentario nostro attingere, summam hodie referentes orationis, quam Ioannes Tebaldini, Lauretanae scholae magister peritissimus, recens Florentiae habuit.

tiones cum ingenti armatorum numero, in quibus christianus Occidens, primo conflictu, urbem sanctam cepit, et regnum Hierosolymitanum, parum eheu! duraturum, sub Godefrido Bullionensi constituit.

DE RATIONE LINGUAM LATINAM DOCENDI AXIOMATA

Ad Magistros Linguae Latinae.

DUABUS rebus, amici honestissimi, contrariis illis quidem inter se at non necessario repugnantibus, quaelibet ratio rudimenta latina tradendi consulere debet, facilitati discendi et rerum quae traduntur sufficientiae. Illa quippe ad animos discentium, haec ad ipsam linguam refertur. Etenim neque ultra vires captumque discipulorum nostrorum agere expedit, neque tamen omittenda sunt ea quae ad rem latinam probe et utiliter perficiendam pertinere intellegimus. Utrique autem rei satis factum esse constabit, si sine nimio labore et tempore ad lectionem scripti alienius perventum erit.

Apud Americanos quadriennium latinum vulgo ita administratur, ut primus annus rudimentis detur, reliquis deinceps annis Caesaris quattuor commentarii, Ciceronis sex orationes, Vergilii sex libri cum eclogis aut mille versibus Ovidii perlegantur. Omnis igitur eorum industria qui elementarios libros latinos conficiunt eo domum spectat, ut Caesariana pensa cum aliqua tolerabili grammatica, verborum, connectivumque sermonis perceptione intra biennium absolvantur. Universi sermonis scientiam discentibus comparare pauci doctores officii sui ducunt. Hinc passim fieri videmus ut primo anno nihil nisi Caesarianum tradatur; immo vero sunt, qui ex aliqua breviori Caesaris parte, ex. gr. e secundo libro tanquam facilissimo omnium, omnia vocabula et exempla petenda consequantur. Per secundum autem annum, dum Caesar in manibus est, tot tantaeque difficultates, maxime grammaticae, restant solvenda, ut non modo ad generalem usum linguae latinae, sed ne ad Ciceronem quidem, qui proxime legetur, ulla praeparatio fieri possit.

Hic ego nimis angustis rationibus disciplinae latinae optulari nos ac mederi oportere dico. Nam et plura sunt emolumenta studiorum latinorum quam quae ex tam exili scientia elici possint, et ad melius propositum via melior invenienda est. Ergo in meis scholis mutare quaedam atque emendare semper studui, eo scilicet consilio ut universae latinitatis scientiam (quantum facere possem) constanter peterem. Nefas enim videtur si, ceteris paribus, quam plurimum nostris prodesse non curemus.

Quamquam — mirabile dictu — non semper licet magistris optime agere. Obstant interdum praefecti scholarum. Etenim apud nos in scholis maioribus sive praeparatoriis pessima inveteravit consuetudo, qua omnis disciplinarum institutio ad praefectos scholarum, tanquam ad solos cuiusque rei doctores, pertinere existimatur. Scilicet omnia is docere censetur qui scholae praest, quasi ipsi praeceptores nihil aliud sint quam praefecti ora et manus. Quae res

quam absurda sit, quam perversa, quam misera, quam remota a spe veri progressus nemo non videbit. Proficere enim in studiis optimis tantum licebit, quantum permittet praefectus, fortasse barbarus. Vel nuperrime in oppido quodam reip. Colorado, ubi latina cum studio tradebam, praefectus scholae, iuvenis haud indoctus, verum latinae linguae adeo expertus ut, me teste, verbum *amo* per subiunctivum activum declinare nesciret, suas opiniones falsissimas tam vehementer mihi imponebat exsequendas, ut excedere e schola necesse esset. Sed redeamus ad propositum.

Quattuor autem commendo axiomata docendi in eis partibus disciplinae latinae, quas ad facilitatem et sufficientiam pertinere arbitror.

Primum omnium, de tempore quo legere aliquid scriptum incipiant pueri, suaserim equidem ut quam primum ad scriptorem aliquem perducantur. Is autem scriptor Caesar esse non debet. Neque enim imparatos ad Caesarem miserim, neque tamen ab aliqua lectione diu prohibuerim. Quod si probe instructi Commentarios suscipiant, alterum semestre secundi anni abunde sufficiet. Ad illud usque tempus in facilioribus versentur lectionibus et universam latinitatem cum ratione, studio, suavitate acquirant.

Deinde de electione librorum qui ante Caesarem legantur ingenue fateor me a plerisque magistris aliquatenus dissentire. Plerique enim ad ea quae leguntur grammaticam disciplinam accommodare student: quod commode fieri posse non puto. Nam quam diu carebunt discipuli generali scientia grammaticae latinae, tam diu lectio iam notis legibus grammaticis contineri debebit. Denique faciliores tantum lectiones fiant et grammaticarum rerum institutio, nullis obscurioribus impedita quaestionibus via sua ac ratione libere procedat.

Hic quaerat quispiam: Quosnam possumus libros adhibere? Europaeis respondere non possum; illa enim *Epitome Historiae Sacrae* difficilior est: Americanis autem duo saltem libelli non desunt: *Gradatim* qui inscribitur, et *Fabulae Faciles*.

Si primum curriculum grammaticum octoginta circiter diebus peragi potest, iam inde a vicesimo die eam possunt discipuli habere scientiam, quae primis quinque lectionibus in *Gradatim* repertis sufficiat. Haec autem decem (opinor) dies requirent. Interea grammatica institutio ad alias declinationes proferri potest. Uno quidem incommodo laborat *Gradatim*, quod nimis est in verborum varietate. Haec tamen satis facilia sunt. *Fabulae vero Faciles*, auctore Ritchie, quis dignis celebrabit laudibus? Scilicet de Perseo, de Hercule, de Argonautis, de Ulixee vocabulis locutionibusque vere Caesarianis apte, facile, suaviter narratur. Quod si continuabitur usque grammatica disciplina et amplius copiosiusque enarrabitur, duo libri cum magna scientia grammaticae uno anno absolventur.

Tum — quod tertium axioma est — etymologiae vehementer studendum est, idque duabus de causis et dupliciter: primum quod latina de latinis plurima derivantur, deinde quod a patris sermone ingens multitudo latinorum verborum facili negotio divinat. Verbi gratia,

terminationes considerate *tor* v. *sor*, *trix*, *tio* v. *sio*, *tura* v. *sura*, *torius*, *tus* (participium), cum idiotismo illo, quo praeteritum perfectum tempus fit: porro illa *anus*, *enus*, *inus*, cet. et *osus*, *lentus*, *stus* (ex. gr. robustus) quam infinitam dant copiam! Immo vero in hac re haud mediocri utilitas studiorum latinorum reperitur; sed in rudimentis tradendis ego non tam philologicam subtilitatem quaerendam puto, quam meram vocum ubertatem.

Postremo in compositione seu scriptione latina propriam tueor sententiam, quare ne nimis nova videatur valde timeo. Contendere tamen pro alieno bono non recusabo. In quavis quidem institutione sermonis latini scribere aliquid pueri ab initio iubentur: praescribuntur autem sententiae quas vertant. At haec exercitatio quum et nimis angusta sit et omnibus odiosa, ego aliam agendi rationem pro mea excogitavi, eodem (ut spero) tendentem sed aliquanto suaviorem. Scilicet, praecipio ut aliquid conscribatur, sed ipsis discipulis et argumentum et modum scribendi permitto. Sui quisque utitur indicio, dummodo intra certos fines vel verborum vel grammaticae se contineat. Hac re fieri potest, ut nota et utilia cum novitate et suavitate rite permisceantur, et a molestia quam longissime pensa absint.

Sed haec hactenus. Iam nihil restat nisi ut ad virum doctissimum Galdi pauca respondeam. Laudari me a viro laudato quantum mihi attulerit gaudium dicere non possum: corrigi autem me ab eodem facile patior. Nihilominus tueor quantum illud axioma meum alias hisce in paginis propositum, « longiores locutiones pro singulis verbis dari oportere ». Quamquam haud scio an « breviores locutiones » scribere debuerim. Scilicet longiores singulis verbis locutiones tradi inebam, quales sunt *puer et puella*, *valde formosa femina*, *perquam pulcher*, *nulla eget emendatione* (vox iudicantis pensa a pueris reddita). Fortasse igitur ne hac quidem re dissentimus. Id si ita est, magis gaudebo. Valete.

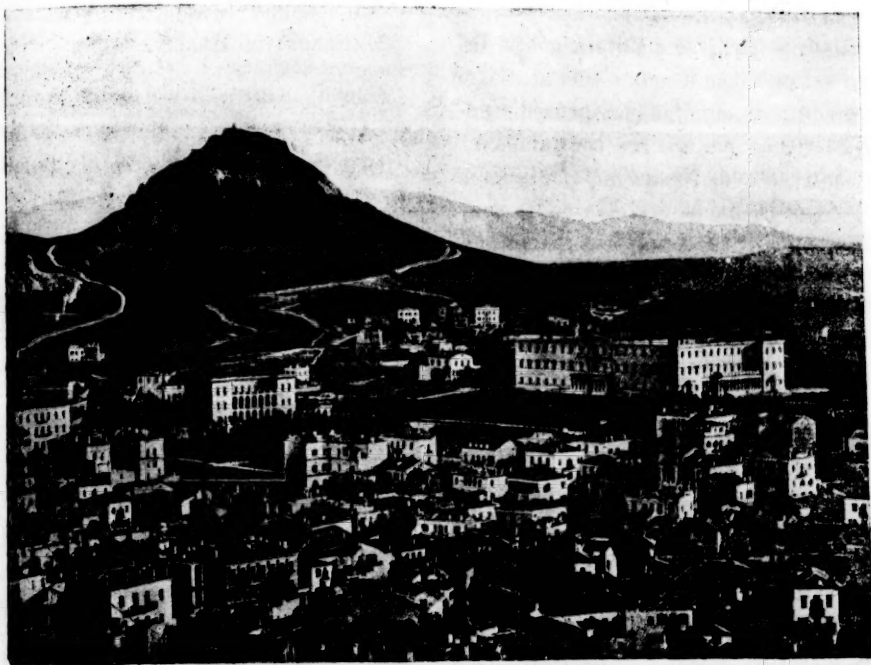
Scrib. in op. S. Boise Idaho, mense Martio MCCCXVII.

THEO. TAYLER CHAVE.

IACOBUS MONSABRÉ

DOMINICANUS ille sodalis, cuius obitum catholica omnis Gallia deflet, pulpitem atque suggestum plurimis iam ab annis dereliquerat, atque in supremæ aetatis pace praemium tot laborum exspectabat, quos pro Ecclesia Dei fortissimo animo sustinuerat.

Religiosum novissimum bellum, quod Galliae magistratus aetate recentissima in eandem Ecclesiam moverunt, dies eius senectutis plurimum contristaverat; cuius infinita fere amaritudine reliqua eius vita oppressa est. Publicam enim vitam eo adamussum tempore ille inierat, quo tot Gallorum clades patriae suae fortunam inopinato subverterant; mortuus est autem quum omnis tandem religio eius sacri-lego ausu deleri contenditur.

Athenarum urbis prospectus.

theria subduxisse e domo veluti se gloriantes caelum ipsum blasphemo ore petunt. Quis ergo ausus huiusmodi retundere valeat?

L. — O mi Placide, ne nimium animo concidas, nec existimes impune futurum, quod ii, qui nunc patriae nostrae rerum potiuntur, contra Deum pugnare tentaverint! Nos quidem patrias fugimus oras, nec illic consistere nobis datum! Invidis tribunorum oculis omnia arridere videntur, nec tamen Dei brachium quisquam debilitatum esse dicat, ut aliquando hostiles truculentasque turmas, quae in praesens in catholici nominis cultores debacchantur, prosternere non valeat. Historia, vitae magistra, te doceat, quae nos, oculis veluti nostris, perspeximus olim. Tanta est enim veritatis lux, ut illam nulla tenebrarum caligo diu obducere valeat. Obvolvas undique caelum nimbis, umbrasque densas undequaque deducas, en fulgor eminus, cen furtive, apparet, frangitque nubes.

P. — Collapsa ergo religio, quam nos despectam apud nostros, contumeliisque oppressam, dolemus, aliquando relevabitur? insectatorum turbae profligatae, tempora antiquae pietatis restituta? Ah! pater mi, hoc mihi futurum non videtur, quum homines tanta animi truculentia invaserit, ut Dei cultum negantes seipsos rerum omnium arbitros unice dicant! Tunicatus popellus ipse nos irridet; et quae antea maxima veneratione habebant patres, pedibus veluti proculcat.

L. — *Ausculda fili*, verbis utar quibus Benedictus noster leges ordinis sui exordiebatur, quae tibi nunc propono. Ego quidem vitae curriculo propemodum exacto, in alienis regionibus vita excedam, nec patria claustra iam revisam; at te, quem iuvenes adhuc circumveniunt auras, quanta manent, et quidem laeta, atque admirabilia! Tempus erit, quo divini oris efflante spiritu, catholici Nominis insectatores decident, disparebuntque, non secus ac pinus mordaci icta ferro, aut cupressus elata in agris euro impulsa cadent. Ignominia torvos eorum

vultus notabit, quum repente alma Fides candidis velata pennis se denuo adspiciendam praebit stupente populo civibusque, qui devotis cohortibus insperatum prodigium mirabuntur. Tunc enim, plaudentibus undique catholicorum turmis, patrias repetes oras, claustra profanis expurgata signis revises, divinoque cultui iterum destinata gaudebis aedificia, e quibus exturbati sumus. Quinimo praesules infulati christifidelium turbis in templis, in foribus bene precati, caelestia eloquia expriment, divinaque Redemptionis mysteria, quae nunc propemodum celata manent, palam pronuntiabunt. Io triumphe, mihi liceat etiam nunc dicere, io triumphe; Superi Galliarum tutores palmas adparate victrices, rosas liliaque plenius manibus spargenda accumulate per auras....

P. — Mi pater, quae praesago pectore, vehementique oris eloquio, profers, me movent quidem; at me, tanta tristitia affectum, solari non valent! Qui enim fieri potest, ut efferata perduellium corda mulceantur et quod nunc veluti opprobriosum despicitur, aliquando laude dignum, atque honoris praemium habeatur!

L. — Dilecte mi, ne nimia animi tristitia absorberi patiaris, nec divinarum scripturarum edicta obliviscaris — non est prudentia, non est consilium contra Dominum. Perdam prudentiam prudentum, et sapientiam sapientum reprobabo. — Nonne calliditas dolosaeque verba catholicam fidem quondam expugnantium, quibus adeo iamdiu patres nostri movebantur, dein, ceu fumus, evanuerunt, atque in vulgi contemptum abierunt? Procax impiorum cohortis coryphaeus, qui blasphemio eloquio salibusque protervis in catholicam fidem adeo invectus erat, ut eidem dissolutionem stato tempore veluti imposuisset, quamvis magnis erectus honoribus, interque suos grandaevus in patriam exceptus esset, cecidit; tantaque ignominia eidem superfuit, ut eiusdem dicteria, nefandosque iocos nemo cordatus hodie coram proferre audeat. Nonne ex historia hausisti quomodo superiori saeculo ineunte Christi Evangelii lux, non solum in Galliis refulserit, sed et Britanniae et Americae incolas, et immensas Oceaniae oras, quae tunc primum civilem cultum excipere videbantur, novis aucta triumphis inviolata pervaserit. Et mirum! Frustra regum praesidium inibi quaeras, vanique honoris lenocinia, nec armorum strepitus, quae tumentes impiorum copias expugnare tentaverint; immaculata Religio, humanis, ut plurimum, deserta subsidiis, tanta sibi aptavit trophaea; quid ergo adhuc times...?

P. — Iam iam, Pater dilectissime, cogitationes novae meae subeunt menti, novaque solamina meum pectus pertentare videntur; nunc exsillii angustias squallidamque rerum orbitatem, quae inventuti meae adeo arridebant, animosus atque fortis sufferre tentabo, quum tanta

Minervae templum in arce Athenarum.

mum versiculi e psalmis nonnullis soluta magis forma cani anditi sunt; deinde, geminato choro, hinc inde duplicabantur voces atque ad invicem sese variis concentibus responderunt, quae, sub psalmi fine, in unum copulatae ingentem chororum concentumque componebant, magnum eum quidem et altum, sed divinis sacris, ut Pius PP. X mox declaravit, indignum omnino.

Tunc Romana, quae celeberrima fuit summorum magistrorum schola, quibus nomen Guilielmus, Raimundus, Basilius alique usque ad Aloisium Aldega, tum Bonarrofi, tum eius asseclae maximi Laurentii Bernini insistens vestigiis, quod hi marmore et aere tholis atque

in templis et simplicem magis fieri, et magis gravem, et conciliandae pietati maxime accommodatam. Quapropter curavit primum ut Gregoriani ipsi cantus ad purissimam et antiquissimam formam emendarentur; mox vero ut proprii quoque musices concentus Praenestini magistri exemplis insisterent potius, quam theatrorum profana spectacula aemularentur; et non minimam vim ad instaurandam in animis pietatem musices quoque e viva fonte deduci posse ratus, eam legem edidit, quae inter praeclarissima Pontificatus eius acta diu recensetur.

Piraei portus prospectus.

columniarum fecerant, sacris quoque concentibus efficere conata est, non modo ut splendidissimam musices quoque artis formam Dei sacra donaret, prout illi aras magnifica arte sua condecoraverant, verum etiam ut sive psalmodum sive hymnorum sensus, motus, verba maxima ea vi musices sonitibus exprimerent, quam aestuanti suo ingenio edere datum esset, utque Davidicae poeseos afflatum adhibito quovis vel potentissimo artis lenocinio summa efficacia redderent.

Tunc Romanum exemplum Europam omnem, praesertim Latinam, pervasit, neque iam nullus erat qui recordaretur qua ratione populi voces cum sacerdotum vocibus essent inter sacra Dei cumulandae, nec quisquam secum reputabat, non spectantis modo in templo sibi manendum, sed orantis simul atque cum sacerdote psallentis esse adendum.

Sed haec quoque omnia Pius PP. X voluit instaurare in Christo. Qui Venetiarum in conspectu, omnium ob artium prodigia celeberrimo in loco quum diu hactenus vixerit, pulcherrima antiquitatis opera respiciens et contemplans et per templa eius magnifica demiratus, intellexit tandem quonam pacto musices sacra ars ad templorum decus esset instauranda. Quae pariter diu ante Pontificem eadem sententia opinati fuerant Wagnerius, Verdus, Spontinius ipseque Ruskinus, quem in dicendi initio revocavimus, unanimiter rati musices artem, quae templis inserviret, aliam omnino esse oportere, quam quae spectaculis choreisque intervenit.

Hac igitur mente Gregorii Magni hodiernus pontifex documenta revocans, musicam voluit

REDEUNTE Italico rege Graecis e litoribus ad oras Siciliae, ubi Magnae Graeciae graecoque nomine et sanguine urbes antiquitus floruerunt et hodie quoque divitiarum et amoenitatis fama omnes apud gentes insignes habentur, commentarii nostri lectoribus novae Graeciae visus aliquot proponere iuvabit.

Iamque primum prostat Piraei portus ostium, omnes apud gentes praeclarum, quem olim Pericles moenibus et vallo munivit. Erat enim portus appulsa facilis, receptu tutissimus, quadraginta navium capax et quinque millia passuum ab Athenis distans. Eum Themistocles longo deducto muro cum civitate optime coniunxerat, qui murus *μυρὰ τεύχη* appellabatur. Portus vero nunc nova facie, novis praecinctus domibus, maritimis vero operibus arte novissima munitus appellenti occurrit; laetusque iam inde e fluctibus urbis prospectus patet, ad quam nemo sane accedit, qui animum plane suum commoveri vario ac multiplici sensu non experiatur. Inde enim sibi effingit memoria classem proficisci, quae apud Salaminam Persas fudit atque demersit, vel huc appellere mente videt theoriam Delphis redeuntem, quae Socratis dies intercoepit. Modo autem non triremes aut velis motae naves, sed vapore actae et electricle commerciorum ex omni regione copias, fruges, opes Athenas deferunt, atque urbis incrementum procurant, quae, licet adhuc ambitu et multitudine hand ingens

appareat, sui tamen gloria nominis universum etiam nunc mundum replet.

In summa vero urbis arce Minervae templum eminet adhuc, candidum civibus olim Palladium Phidiacum, ubi Deae signum recondebatur. Templum plane ditissimum Periclis cura exstructum fuisse summa in arce rescivimus, qui esset tutelarioris urbis locus, ut Romae, in Capitolina arce templum Iovis, qui omnem supra urbem eminebat. Phidiaca Minerva ex arce urbem tutabatur, cuius ad aram longam per viam supplicantes et sacrificantes ascendebant et ducebantur choreae, et sacri concentus ingeminabantur.

Templum facie et marmoribus inter omnia lectissimum, temporum iniurias atque barbarorum pariter sua ab arce depulisse diu visum est. Verumtamen bellantibus adversus Turcas, Peloponnesiaco novissimo bello, Venetiarum classibus, cui dux praeerat Morosinus, ignitae pulveris acervum in templo reconditum est. Forte tamen imprudenti, ignivomi tormentiictus eius in parietes percussit globumque incensum immisit. Corruptae statim igne pulveres omnes exarserunt et magnam templi partem everterunt in terram, cuius ruinae vestigia per omne solum hodie lugendae patent.

At nihilominus lectissimi templi pulchritudinem optime aestimare licet, unde in Athenarum urbem optimus est prospectus atque laetissimus.

COLLOQUIA LATINA

Duos inter monachos

hac temporum nequitia e Galliis in Italiam exsules
beandrum abbatem et Placidum novitium (1)

LEANDER. — Iam nunc Italiae fines attigimus; et hic saltem, ut spero, tutus consistam; vitae genus illud, quod in patria terra olim ab infantia impune aggressus sum, prosequi licebit; Dei laudes statis temporibus in die caelestium more decantare, in sacras lectiones incumbere, et opportune litterarum studiis vacare, atque etiam, ut moris est, apud nostros, agrorum cultui insudare. Hic indumenta illa, quae iam induerunt patres venerandi, et Nursius in primis, deferre nefas non erit. Proh! pudor hodie despectae vestes, quibus quondam togae, et chlamides regales cederent... Revisamne ego quod olim laetus in patria adspexi, aut exsul decedam desertus...

PLACIDUS. — Mi pater, quantus tibi cordi dolor inest! Putas ergo in Galliis de re catholica actum esse! Nec nobis olim patrios remeare fines concessum, ut saltem postliminio ea recipere, quae nobis hostiliter ablata sunt, valeamus? Equidem desperandum videtur, fore ut pietati publici reddantur honores; aequales enim, quis neget, tanta disciplinarum evolutione elati, nihil sibi in rerum natura abditum autumant, et ideo dominationem quamlibet spernere; audaces omnia perpeti, per vitium et nefas procaces ruere, ignemque ac-

(1) Dictum in Seminario Ventimil. ob litteraria solemnitas an. MDCCCXVII.

publicae apud Apostolicam Sedem; Aloisius de Montalbo eodem munere fungens pro republica Dominicana; Galeazzus Thun de Hoenstein, Supremi Ordinis Hierosolymitani Melitensis magister maximus cum summo consilio Ordinis sui; Michael Martins De Antas, Lusitanorum legatus; De La Madelain militum praefectus; manus peregrinorum ex Americis a revmo viro Thoma Hieklew coram adductorum; r. p. Bernardus ex Ordine Capulatorum ab Aetioporum imperatore missus ut autographas litteras et insignia maxima regni sui Pontifici offerret; manus peregrinorum e Germania a Müller doctore adducta; Henricus Restrepo Garcia, legatus extraordinarius atque administer cum omni potestate Columbianae reipublicae apud Apostolicam Sedem qui missione sua expleta, in patriam est revocatus; una cum Arthuro Campuzano Marquez, a secretis eiusdem legationis; peregrinorum manus ex Hungaria; Philippus Saxoniae-Coburg princeps; Iulius Deschio, Comes Vicentinus; revmus vir Alafrius Brandillart, rector Instituti Catholici Parisiensis; manus peregrinorum e Transilvania a Mikes Comite coram adducta; Wladimorow dynasta, cultum exterorum moderator in Russia; Raphael Merry del Val dynasta, olim Hispanorum legatus apud Apostolicam Sedem; legati Venetorum, Lucensium, Pisanorum, Panormitanorum Romam missi ad grates Pontifici agendas ob episcopos suos in sacrum senatum cooptatos; manus peregrinorum Ambianen. ab emō cardinali Mathieu coram adducta.

Pontificiae electiones.

Emus vir Sebastianus Martinelli quaestor S. Senatus deputatur.

— Ad Italiae seminaria invisenda utque coetibus episcoporum ad seminaria ipsa ordinanda convocatis adessent delegati sunt exemus vir Prosper Scaccia, episcopus Tiburtinus pro regione Campana; exemus vir Petrus La Fontaine, episcopus Cassanen. pro regione Beneventana; r. p. Ioannes Del Papa, S. Pauli de Urbe abbas, pro regione Calabria; revmus vir Ambrosius Riccardi, vicarius generalis Feretran. pro regione Apula; revmus vir Caesar Cerretti, vicarius generalis Tusculan. pro regione Aprutiorum; revmus vir Petrus Cisterna, vicarius generalis Albanen. pro regione Lucana; revmus vir Philippus Minio, rector Pontifici Seminarii Vaticani, pro regione Umbriae; revmus vir Gustavus Provveduti, rector Collegii Apostolici Leoniani de Urbe, pro regione Romana inferiore; r. v. Franciscus Lanzoni, rector Seminarii Faentini, pro regione Tuscorum.

Vita functi viri clariores.

Die XXIX mens. Martii, Romae, Aloisius Macchi, S. R. E. Cardinalis Diaconus, Secretariae Brevium et Equestribus Pontificiis Ordinibus Praefectus, Viterbii natus d. III mens. Martii MDCCCXXXII, in Sacrum Senatum cooptatus d. XXX mens. Novembr. MDCCCXCVI; vir pietate insignis.

Varia.

Die xv mens. Aprilis in aedibus Vaticanis consistorium a Pontifice habetur, in quibus Cardinales ex ordine Presbyterorum creantur Aristides Cavallari, patriarcha Venetiarum; Gregorius Maria Aguirre y Garcia, archiepiscopus Burgensis; Aristides Rinaldini archiepiscopus tit. Heraclensis, nuntius apostolicus in Hispania; Benedictus Lorenzelli, archiepiscopus Lucanus; Petrus Maffi, archiepiscopus Pisanus; Alexander Lualdi, archiepiscopus Panormitanus; Desideratus Mercier, archiepiscopus Mechliniensis. — Eadem die atque in publico consistorio d. XVIII mens. April. pluribus diocesisbus tum in Italia tum apud exteras gentes Pastore providetur.

— Quam Argentinae reipublicae gubernium constituit firmam legationem gentis suae apud Pontificem ponere, tamquam legatus extraordinarius et

administer cum omni potestate ei praefectus est Albertus Blancas doctor, iam tres annos negotiorum ipsius civitatis gestor apud ipsam Apostolicam Sedem.

GERMANI PIO X ROMAE OBSEQUENTES

DIE XXI mens. Aprilis, quo die Ecclesia festum Patrocinii S. Iosephi celebrabat, SS. D. N. Pius X, in aula amplissima Consistoriali aedium Vaticanarum, coram admisit frequentissimam Germanorum coronam. Horum plerique (erant autem trecenti ac plures numero) ex archidioecesi Coloniensi profecti fuerant, duce Archiepiscopo, Cardinali Huberto Antonio Fischer; hisque se adiunxerant totidem ad minus Germani, Romae demorantes. Eminentissimus ipse vir, lingua usus latina, egregie expressit Germaniae catholicae in Sedem Apostolicam obsequium et pietatem. Quibus auditis, Pontifex Maximus paternum animum aperuit omnem, plurimumque laetari se dixit de religiosa libertate, qua in Germania nunc gaudent catholici, deque ipsorum in vera Fide constantia et alacritate, atque in Petri cathedram inconcussa devotione. Haec quum fusius clara et penetranti voce, partim latine partim italice, evolvisset, germanice etiam declarata voluit per Rectorem Collegii Theutonici, cui ab *Anima* nomen. Mox amantissimus Pontifex, lente per mediam deambulans aulam, concioni universae, hinc inde per varios ordines in genua volutae, dextera saepius elevata, Apostolicam Benedictionem impertivit. Grati vero de tanta Pontificis benignitate, Germani in duos eruperunt religiosos cantus, in quibus viriles ac femineae voces miram explicuerunt concordiam, potentiam ac suavitatem. Alter e cantibus actum eliciebat christianae Fidei; alter prima strophæ erat hymni *Te Deum*, quo more solet in Germania decantari. Quae cantica, germanice prolata, ut Pontifex probe intelligeret, rogatus est qui haec scribit, ut ea latinis versibus redderet, quod et hisce tentavit iambis:

I.

*Nos o beati, quos tibi delegeris,
Rex Christe Iesu, milites!
Praei, sequemur; audiemus quae sacris
doceas iubesque Litteris.
Castris renidet in tuis concordia,
et vera lux, et sanctitas.
Hinc nulla vis, hinc nec cruentus abstrahet
nos ense stricto carnifex.*

II.

*Tuam, Deus, potentiam
cantamus admirabilem;
te prona tellus Maximum,
te grata laudat Optimum.
Regnator ante tempora,
regnabis, aevum dum fluet.*

FRANC. X. REUSS.

ANNALES

Oudja urbs a Gallis occupata.

Mauritanorum seditiones inopinatum ad exitum perductae sunt. Quum enim Mauchamp, Gallus medicus, ibi iamdiu moratus, insano incolarum furore petitus armata manu fuerit atque interfectus, Gallorum legatus statim occasionem nactus est ut Galliae iura fortiter vindicaret. Igitur Liantey militum praefectus

iussus est, coacto milite, Mauritani imperii fines transgredi atque Oudja urbem armis occupare. Id reapse factum est peditibus equitibusque, nullo Mauritanorum oppugnante, urbsque in dictionem Gallorum pro tempore redacta. Pax et quies per populos sunt illico instauratae, atque regis primus administer Mohammed-el-Torres ad Gallorum legatum Regnault sese contulit, promisitque se quidquid Galli petissent sponte et libenter facturum. Reliquae autem gentes Gallorum gestis unanimes plause-runt, neque ulla earum fuit quae hisce ausibus sese opponeret. Dum vero expectantur regis decreta, Galli urbem muniunt, gentiumque legati, Tangeri in urbe capite, de vigilum manu ordinanda decernunt.

Rumenicae seditiones.

Haec inter gravissimae seditiones Rumenos inter agricolas ortae sunt. Annonae caritas earum causa; at forte Russorum quoque instigatorum pessima consilia, quae agricolas impulerunt ut armata manu in dominos insurgerent et urbes usque obsidione praecingerent. Oportuit itaque missis cohortibus, aliis, bellicisque tormentis obsidentes turbas repellere et vim vi oppugnare, quod, ut par erat, non sine sanguine contigit. Israelitae praesertim, qui parva per oppida latosque per agros multa possidebant, non leve ex inopina seditione bonorum rerumque detrimentum accepere. Cantacuzenus autem, qui collegio administrorum praeerat, hisce de causis ab aemulis oppugnatus locum cedere coactus est Sturdza collegae, qui optimis suffragiis acceptus fuit.

Haganus coetus de pace.

Haga in urbe Batava pacis coetus iterum cogendus paratur. Iamque Americana in nordica terra, Chicagine in urbe, Carnegie ditissimo illo loricarum mercatore praeside, eius praeludia fausta quidem optimorumque auspiorum plena audita sunt. Verumtamen quia Britanni rogationem de minuendis armis navigiisque allaturi videbantur, Bornsici Imperii legati abituros sese iamiam minitati fuerant. Sed Russici Caesaris modo edictum apparuit nuntiantis, quae praesertim rogationes omnium cum consensu gentium a legatis essent concordiam animo excutiendae. Itaque si Iberi forte, Anglique et Americani aliqua de minuendis armis sint proposituri, Iaponii, Germani Austriacae contra rogationem suam auctoritatem interponent. Ideo quid utile aut saltem commodum ex tanto conventu sit exoriendum haud facile quisquam enuntiare poterit.

Rapallensis conventus.

Triplici foederis ligamina vetera innovata prudenter vario modo dies novissimi ostenderunt. Primum enim Franciscus Iosephus imperator ad firmandam suorum populorum concordiam et pacem Pragae ad urbem iter fecit, ab universa civitate incredibili plausu exceptus et consalutatus, ita ut Germanorum atque Bohe-

rerum fiducia, atque spes aliquando patriam revisendi arrideat?

L. — Gratulor tibi; Placide, quod tandem tristes nimis sensus exueris et nova spe suffultus, etiam alienis in oris susceptum vitae genus prosequi valeas. Attamen quae tibi splendent, meam senectutem non tangunt! Verum, quae tu videbis prodigia, ego e caelestium sedibus, si Deus dabit, adspicere gaudebo.... Sit finis sermonibus, quibus te hucusque extollere studui.... At te, Ausoniae tellus, quae nos, veluti extorres, grato hospitio excipis solatiumque tantum rerumstrarum angustias praebes, deosculer mihi liceat, et de tanto munere sit tibi propitius Omnipotens, tibi, et de rore caeli et de pinguedine terrae abunde largiatur.

CALLISTUS AMALBERTI.

ACTA PONTIFICIA

SS. D. N. PII PP. X allocutio habita in Consistorio d. XV mens. Aprilis MDCCC VII.

Venerabiles Fratres,

Festivitas dominicae Passionis, quae nuper adfuit nobis, inter exultationes spiritualium gaudiorum, iterato veluti documento nos monuit Ecclesiam Christi sponsam, in humanae regenerationis opere prosequendo et in collectione quam ideo habet adversus mundum tenebrarum harum, non ad solatia in hisce terris vocari, sed ad aerumnas atque labores. Audivimus scilicet ipsum Caput nostrum de se asserens: *Nonne haec oportuit pati Christum...*? (1). Quo autem praecessit gloria capitis, eo spes vocatur et corporis: quod utique non tantum de victoriae laetitia, verum etiam credendum est de labore certaminis. — Haec porro est, Venerabiles Fratres, quae Nos erigit fides atque inter aspera rerum sustentat; ut, fidentes non in Nobis sed in Deo, parati simus, in apostolatus munere sancte integre implendo, presuras omnes ac tribulationes perpeti. — Neminem autem vestrum latet, inter multiplices quae abundant passiones Christi in Nobis, conditionibus, in primis, vehementer Nos angi, quibus Galliarum Ecclesia asperioribus utitur in dies; quae quidem eo magis Nos habent anxios, quo intensiore gentem nobilissimam caritate complectimur. Vere enim dolores eius dolores esse Nostros testamur; sicut et gaudia illius gaudiis Nostris adnumeramus. — Profecto, qui gentem illam nunc moderantur, non hoc contenti quod pacta et conventa iustissima suo Marte resciderint, quod Ecclesiae bona per vim eriperint, quod veteres solidasque Gallorum glorias repudiarint; eo omnem operam intendunt, ut e popularium suorum animis religionem evellant penitus; id autem ut assequantur, extrema quaeque et urbanitati gallicae prorsus nova audent, iure quolibet tum privato tum publico iniuriosissime violato. Hinc porro egregios Galliarum Episcopos et clerum, inde vero Apostolicam ipsam Sedem calumniati, suspensiones animis inseruisse student mutnamque fiduciam con-

(1) Luc. XXIV, 26.

vellere, ut, si fieri queat, illorum ac Nostram in Christi fide Ecclesiaeque iuribus vindicandis firmitudinem frangant. — Praeterea, cavillatione apertissima, gallicae instituta gentis inductamque rei publicae formam cum atheismo confundere nituntur eumque omnigena divinorum oppugnatione; eo scilicet spectantes ut quemlibet interventum Nostrum in religionis apud suos negotiis, quem a Nobis officii sanctitas exigit, iniustitiae convineant; simulque populis suadent Nos, dum Ecclesiae tuemur iura, popularis regiminis adversari formam, quam equidem et agnovimus semper semperque observavimus (1).

Deo utique grates sunt, quod scrutati iniquitates nunc etiam defecerunt scrutantes scrutinio. Enimvero ea Antistitum sacrorum fuit inter se concordia plane mirabilis, ea eorundem et cleri ac fidelium cum Apostolica Sede coniunctio, ut ad illos pervincendos nihil astus ac fallaciae adversariorum valuerint. — Id autem, Venerabiles Fratres, Nobis est causa cur laetiora speremus, diesque salutis Gallorum Ecclesiae atque genti tot malis afflictas adfuturos. Nos equidem adamatae gentis persequi bonum nullum plane tempus intermitteremus; quod adhuc fecimus, faciemus porro; caritatem invidiae, erroribus veritatem, probris ac maledictis obiciemus veniam; desiderantes unice assiduoque gemitu exorantes ut qui tam obfirmate atque acriter utilitates suae gentis laudesque veras proculcant, desinant tandem religioni sanctissimae invidere: dataque Ecclesiae libertate, quotquot sunt, non modo catholicarum partium, verum etiam humanitatis quomodo-cumque atque honestatis amatores, communi Nobiscum bono patriaeque suae prosperitati adlaborent.

Haec, Venerabiles Fratres, communicanda vobiscum volumus, ut simul moeroris Nostri ac fiduciae participes habeamus. — Iam ad amplissimum Collegium vestrum supplendum libet animum adiacere. Quam ob rem viros aliquot eximios creare Cardinales decrevimus; qui omnes in episcopalibus muneribus aut legationibus gerendis diligentia, integritate, rerum usu praestiterunt. Hi autem sunt:

ARISTIDES CAVALLARI, patriarcha Venetiarum, GREGORIUS MARIA AGUIRRE Y GARCIA, archiepiscopus Burgensis,

ARISTIDES RINALDINI, archiepiscopus tit. Heraclensis, nuntius apostolicus in Hispania, BENEDICTUS LORENZELLI, archiepiscopus Lucanus,

PETRUS MAFFI, archiepiscopus Pisanus, ALEXANDER LUALDI, archiepiscopus Panormitanus,

DESIDERATUS MERCIER, archiepiscopus Mechliniensis.

Quid vobis videtur?

Itaque auctoritate omnipotentis Dei, sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et Nostra, creamus et publicamus S. R. E. Presbyteros Cardinales:

ARISTIDEM CAVALLARI, GREGORIUM MARIAM AGUIRRE Y GARCIA, ARISTIDEM RINALDINI,

(1) Ps. LXIII, 7.

BENEDICTUM LORENZELLI, PETRUM MAFFI, ALEXANDRUM LUALDI, DESIDERATUM MERCIER.

Cum dispensationibus, derogationibus et clausulis necessariis et opportunis. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

EX SS. CONGREGATIONIBUS ROMANIS SENTENTIAE NOVISSIMAE SELECTAE

Ex Congregatione Indicis.

In Indicem librorum prohibitorum quae sequuntur opera nuper relata sunt:

Mgr. LÉOPOLD GOURSAT. *Les Mystères sataniques de Lourdes à travers les âges.* — Paris, 1906.

JUOZUPAS AMBRAZJEIUS. *Trumpas Rymo-Katicu Katekizmas.* — Vilnius, 1906.

G. I. E. COMBE. *Le secret de Mélanie Bergère de la Salette, et la crise actuelle.* — Roma, 1906.

JOSÉ DOMINGO M. CORBATÓ. *El immaculado San José.* Apuntes vindicativos de su concepción purísima, su honor de esposo, sus derechos de padre, su primacia restauradora. Artículos publicados en «La Señal de la Victoria». — Valencia, 1907.

Ex Congregatione Sacrorum Rituum, Indulgentiarum et SS. Reliquiarum:

— In Missa solemnī, quando organa pulsantur nec tamen *Graduale*, *Offertorium* et *Communio* cantentur, haec recitanda sunt voce alta et intelligibili, iuxta mentem Caeremonialis Episcoporum lib. I, c. XXVIII n. 7 et decr. n. 2994 *Montis Politiani* d. X mens. Ian. MDCCCLII ad II, et n. 3108 *S. Marci* d. VII mens. Septembr. MDCCCLXI ad XIV et XV. Est autem laudabilius ut partes illae, organo cessante vel comitante, adhibitis libris authenticis cantus gregoriani cantentur. (Ex decr. d. VIII mens. Aug. MDCCCC VI).

— Episcopus rochetto et mozetta indutus quum Missae solemnī assistit non habet assistentiam canonicorum, incensum non imponit nec benedicit, nec benedicit subdiaconum post Epistolam, nec diaconum ante Evangelium cantandum, nec librum Evangeliorum osculatur. Semel tantum thurificatur post oblata, pacem accipit a diacono Evangelii, et in fine Missae populum non benedicit. (Ex decr. d. XXIII mens. Novembr. MDCCCC VI).

— Episcopus qui sacram Communionem extra Missam distribuit debet benedicere more solito dicendo: *Sit nomen Domini benedictum*, etc. et efformando tres cruces. (Indid.).

DIARIUM VATICANUM

(Die XXI mens. Mart. - d. XX mens. April. MDCCC VII)

Coram SSmo admissiones.

Praeter Purpuratos Patres, Urbanos Antistites aliosque viros, qui sui cuiusque muneris gratia Pontificem de more adiverunt, peculiari nota digni sunt iuxta admissionis diem: Aemilius de Ojeda y Perpiñan, novus Hispanorum legatus apud Apostolicam Sedem; Bruno Chaves legatus extraordinarius et administrator cum omni potestate e Brasilia; Henricus Garcia Restrepo, legatus extraordinarius et administrator cum omni potestate e Columbiana republica; Raphael Errázuriz Urmoneta, legatus extraordinarius et administrator cum omni potestate e republica Chilensi; Albertus Blancas, negotiorum gestor Argentinae rei-

ZEN. Scelus,
Scelus tremendum! Petitur Augusti caput.
O proditor! Agnoscis Harmatii manum?
Sebastiane, cinge praesidio reum.
Vigil sub armis miles excubias agat
Stipetque ferro regiae limen domus! (1).
ZEN. Fauste!
LONG. Beate!
ZEN. Prosper ad portum Notus
Incepta vexit.
LONG. Orbis aurati globum
Fortuna pulchro turbine ad nutum rotat.
ZEN. Rumpare livor. Sceptra Longinus capit.
LONG. Dum res sub ictu est, frater, ulterius preme.
Tumultuantis metuo ne vulgi favor
Eripiat hostem, morte nisi propera cadat.
Urge tribunal; arbitros causae lege
Praeoccupatos.
ZEN. Teneo. Secludo moras (2).

SCENA VI.

URBITIUS, ZENO, LONGINUS.

ZEN. Optatus ades; effare: Quo res est loco?
URB. Placatus auro miles aeternos tibi
Apponit annos. Tartaro Harmatii caput
Furiisque devovet. Arma dein iussu meo
Posuere turmae, pacis aestivae sinu
Otia secuti. Quina specioso cohors
Fulgens in aere signa per muros tenet,
Factura ludos Marte simulato, novum
Inauguratus scandet ubi frater thronum.
ZEN. Dextram, favoris pignus, Urbiti, cape.

EXPLICIT ACTUS IV.

ACTUS V.

SCENA I.

ZENO, LONGINUS, PELAGIUS, SEBASTIANUS, URBITIUS,
PROCLUS, PHILARGUS, EPHEBI, ERASTUS, MILITES.

ZEN. Proceres, Eoi decora, Zenonis favor,
Quos insolentis arbitros causae lego.
Favete caelo, cuius haud unquam fides
Sic fluctuanti dubia nutavit gradu.
Regnator orbis, regna fundavit Deus,
Regnisque reges, regibus sceptri decus;
Sceptro timorem iunxit ac fidem sui
His stare regno columnen aeternum reor.
Quae qui revellit, culmen imperii pari
Trahit ruina. Veniat in forum reus (3).
Sebastiane, sustine Augusti vicem.

SEB. Si frontis idem semper ac mentis foret
Simul theatrum, causa Pelagii foret
Orata simul. At scena dum frontis patet,
Latebrosa mens est. Saepe frons animum clepit,
Pudor impudicum, ficta maiestas gravem,
Fides dolosum, summa cupientem modus,
Amor invidentem, mitis immitem sonus,
Virtus timentem, pacis osorem quies,
Pietas profanum, iuris inimicum Themis,
Simulata prorsus vita fallacem tegit.
Tantum subesse regio monstrum lare
Ferunt Pelagium.

PEL. Falsa mendaces ferunt.

SEB. Testare, pubes (1).

EPHEB. I. Testor ante aras Iovem
Coluisse.

EPHEB. II. Coluit.

EPHEB. III. Iuro.

EPHEB. IV. Coniuro.

PEL. Bene est.

Tantum probavit scelus epheborum cohors?

PROCL. Hanc fulminantis coluit effigiem Iovis,
Ignes Olympi testor.

PHIL. Attestor.

URB. Probo.

LONG. Bis ternus actum testis evincit nefas.

ZEN. Recita tabellas, Procle: clarescat dolus.

PROCL. (2) *Harmatius Pelagio salutem. — Quae sit imperii calamitas, ex tuis intellexi. Quid quaeris? Tyranni clarum tenent; nos dolorum magnitudo poene obruit. Labes familiae illata est; stare non possumus, nisi fato eorum, per quos iacemus. Ubi classicum sonuerit, habes quem sequare. Nosti cetera. Interim cura, ut strenue rem geras. Vale. — Idibus Augustis ex castris suburbanis.*

LONG. Audis, Ulysses, generis humani lues,
Tonantis osor? Iam tuba inflata cane:
«At si minaces igne sanguineo comas
Trahens cometa regnet, heu quantum solo
Instat malorum!» O pestis invisae ferax!
Hoc ille frontis horror agitabat tuae?
Hoc moestus aevi cursus? hoc morum rigor
Plusquam Catonis? Hoc supercilii polum
Utrumque librans arcus! O fallax Sinon!
Patuere tandem vulpis annosae doli;
Patuere scelera. Per Stygem poenas dabis!

PEL. Tuere caelum, terra quem peragit reum;
Proba innocentem. Ducat ex Orco licet
Ambitio turmas; spargat invidia luem;
Vomat ore nigrum virus, emoriar libens.
Dicor profana mente veneratus Iovem:
Crimen tremendi sceleris! Ego turpis colo
Simulacra monstri? Calco portenti nefas (3).
Negat peractae purus aetatis tenor,
Sincera virtus, casta mens, veri sequax
Cultrixque Numinis, Orbis Eoi fidem
Imploro, vitae consciam ac testem meae.

(Ad proximum numerum).

(1) *Rapitur in vincula Pelagius, et exeunt omnes praeter Zenonem et Longinum.*

(2) *Dum pergit, ingreditur Urbiti.*

(3) *Adducitur Pelagius inter milites.*

(1) *Quatuor ephebi in testes adducuntur.*

(2) *Recitat fictas Harmatii litteras.*

(3) *Arripit e manu Procli effigiem Iovis eamque terrae allisam conculcat.*

morum concordiam hisce modis reconciliandam senex Imperator optime sibi assumpserit.

Modo Bulowius, Borussici Caesaris administratorum collegio praefectus, Italiae petivit Ligurum litus, ibique, Rapallo in oppido, Tittonio, Italo externarum relationum administro, occurrit, atque de pactione Italis et Borussis communi firmanda atque fovenda diu fertur esse collocutus. Eam ob rem Borussorum metus dissipati sunt de parum fideli forte Itolorum amicitia saepe concepti, quia non semel tum circa Haganum, qui paratur coetum, tum in Algecirano, qui habitus nuper est, Itolorum placita cum Borussicis impetratis minus convenire visa sunt. Sed utilitatis fovendae ad invicem desiderium ita potens est, ut hasce brevi nubes diluere et disperdere valeat, quod iam Rapalli est optime cautum.

Gracorum feriae.

Mox vero Itolorum rex Victorinus Athenas profectus est solemniter, ut Georgium regem ex parte sua visitaret, quem paulo supra, ut suo tempore narravimus, Romam excepit. Athenienses advenientem hospitem incredibili pompa et plausu exceperunt eumque honoribus et amicitiae signis cumularunt optime. Vetusta enim amicitia atque animorum similitudo, quae maiorem gloriam et memorias Italis pariter Graecisque communes facit, nepotum quoque in mentibus ita facile reviviscit, ut recens quoque novissimo in bello apparuit, quum Itali tirones Graeca sub vexilla in cohortes adnumerati non sine gloria pugnarunt. Regis igitur Itolorum visitatio cum universi populi gaudio occurrit, eiusque in honorem in novo Atheniensi stadio olympico modo ludi habitus insignes.

Regum alia colloquia.

Rediens vero Victorinus rex e Graecia, Syracusae ad urbem siculam et Graecorum olim insignem coloniam, appulit, eamque lustravit. Ex insula autem profectus Caietam petiit, atque eius circa portum medio in mari cum Eduardo, Anglorum rege, convenit atque de publicis rebus cum eo est collocutus.

Revertebatur tunc Eduardus Iberico ex portu Novae Carthaginis, ubi Iberorum regem Alfonso salutaverat atque cum eo tum de Mauritanis rebus, tum de Hagani coetus pactionibus, tum de Iberorum classi renovanda erat, prouti dictitatur, amice conversatus.

Londinensis sollemnitas.

Londini autem, Britannici imperii in urbe capite, sollemniori modo pax nova confirmata est ex coloniarum Britannicarum coetu, cui quidem Botha quoque ille adfuit, Boerorum copiis olim praefectus; hodie vero Transvaalicae reipublicae administer primus. Cuius praesentia concordiam victos inter atque victores felicissime restitutam optime ostendit, quam Angli consecuti sunt, prudentissime Boerorum reipublicae summam, quam poterant, libertatem concedentes. Londinensis urbis curiones Botha illum honoris causa civitate donarunt.

PUBLICI PER ORBEM COETUS

LEGIBUS FERENDIS

In Anglia Asquith vir, qui publico aerario praeest, de publicis divitiis disertam orationem habuit, atque pecuniae summam dinumeravit, quae in publicam utilitatem eroganda superest.

In Belgica De Nayer, qui administratorum collegio praeerat, suo loco cedere repente coactus est ob fodinarum legem, quam legati populares respuerunt. Eius in locum De-Trooz iri delectum modo praenunciant.

In Bulgaria Goudew, administratorum praeses, rogationem de iure edendorum librorum coercendo obtulit probatamque retulit.

In Gallia, silente publici coetus strepitu, de regestis ex archivo Pontificii legati iniuria direptis disceptatio quotidiana in diariis est vana passim. Delecta interim ex popularibus legatis manus ea documenta lustrat diligenter, ut causam criminis aucupetur.

In Montis Nigri principatu Radovitch, administratorum praeses, suo munere abdicavit. Eius in locum Tomanovitch est electus.

In Serbia popularium legatorum coetui qui praesit Vesnits, olim legatus ad Gallos, deputatur: modo vero ad Iunium mensem comitia dilata.

In Russia legatorum popularium discordiae flagrant in dies, deque caritate annonae sublevanda delecti legati maximis iniuriis cumulantur. Tumultus autem et seditiones, aucta quotidie, fore praenunciant, ut et novus hic legatorum coetus decreto Caesaris dimittatur.

PER ORBEM

Die XXI mens. Martii M DCCC VII sylvae circa Verbanum lacum in Italia igni incensae late comburantur, damna ingentissima passim afferentes.

— d. XXIII Petropoli moritur Constantinus Petronich Pobjedonoszew, Sanctae Synodi procurator apud Russos, Moscoviae natus anno M DCCC XXVII.

— d. XXV incendium, qua de causa exortum latet, Planay oppidum ad Lachambre in Sabaudia vastat. Aedificiorum globi viginti duo in cinerem reducuntur; puella una decem et septem annos nata flammis misere absumitur.

— d. XXIX curruum series vapore actorum ab urbe Nova-Aureliana S. Francisci urbem recto tramite maximaque velocitate petentium ex limitibus improviso exit, unde mortui viginti et sex viatores, vulnerati autem centum et ultra.

— d. III mens. Aprilis Bitlis, urbs Turcae Armeniae, ingenti terrae motu quatitur. — Similia ex insula Sancti Michaelis ad Delgada promontorium in Atlantico oceano nunciantur.

— d. VII Solettae diem obit supremum Bernardus Hammer, qui pluries munere praesidis Helvetiorum reipublicae functus est.

— d. XI ferae tribus Ontarii lacus ferriviam ad viginti millia passuum ab urbe Chateau Ottawae provinciae evertunt, efficiuntque ut curruum series, demigrantibus onustorum, pes-

sum eat. Inde currus ipsi partim in lacum propelluntur, partim concremantur, luctuosa quidem plurimorum viatorum caede.

— d. XIII e Sinis annonae caritas in dies gravescens nunciatur. Famelicae turbae ad anthropophagiam usque converti feruntur.

— d. XVI ingens terrae motus Thilpancingo et Chilapa, Mexicanas urbes, subvertit.

— d. XVIII vulcanus Puyfine in Valdisia provincia Chilensis reipublicae ignium eruptionem patitur, qui sylvas late circum incendunt, ingenti incolarum terrore.

— d. XIX Germanorum insulae Eoril, spectantes inter ortum solis et septemtriones Carolinarum insularum, « tiphone » pessumdantur.

AENIGMATA

I.

Ultima si capiti quae vocem littera complet
Additur, extemplo bestia parva liquet.
Totum saepe solet tantum circumdare finem,
Callida ne carpat pendula poma manua.

II.

Totus despicitur; pollet primo; obstreper alter

Ex sociis, qui utriusque aenigmatis interpretationem ad Commentarii moderatorem miserint intra menses duos, unus, sortitus, gratis accipiet opus, cui titulus:

IOSEPHI SCOPA
CARMINA.

Aenigmata an. X, n. II proposita his respondent:

1) P - ars; 2) Cicer - o.

Ea rite soluta miserunt:

Petrus Targestinus. — Ang. Zaboglio, Novocomo. — Senior Astensis. — F. Arnori, Mediolano. — Petr. Zierler Ord. Cap. Bregenz. — Rich. Müller, Berolino. — Theresia Venuti marchionissa, Roma. — Ioan. Rappel, Aureliano. — F. Guerra, Aletto. — N. W., Vaalsio in Batavia. — Call. Amalberti, Albio Intemelio. — I. Walter, Neo-Eboraco. — I. Ortiz, Merella. — Rich. Brondel, Brugis. — Alois. Cappelli, Senis. — Rich. Lefebvre, Parisiis. — Fr. Bonaventura, Aterno. — I. Rambaldi, Geneva.

Sortita est praemium:

Theresia Venuti marchionissa,

ad quam missa est I. B. FRANCISCA comoedia latinis versibus scripta, cui titulus:

SATURIO.

LIBRI RECENS DONO ACCEPTI.

Socios et lectores admonere iuvat, libros recens editos atque ad nos missos ut in Voce Urbis eorum notitia detur, apud administratorem nostrum, nisi contra aperte declaretur, minime venumdari. Si quis igitur alterum eorum sibi cupiat, petat necesse est ab editore, quem semper indicamus.

De claris sodalibus provinciae Taurinensis Societatis Iesu commentarii conscripti et exornati a P. SALVATORE CASAGRANDE ex eadem provincia. (Excudebat Augustae Taurinorum Iacobus Arneodus eques, Curiae Archiepiscopalis officinator librarius an. Chr. M DCCC VI). — Ven. lib. 7 beneficio Missionum Montium Saxosorum, Californiae et Alaskae S. I.

CARD. ALFONSO CAPECELATRO. La Santa Messa. Lettera pastorale. (Romae edit. Desclee, Lefebvre et Soc. M DCCC VII). — Ven. lib. 0.25.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, jurisperitus.

ROMAE — Ex officina Pacis, Phil. Guggiani.